

Inspiratie voor een preventiebeleid non-discriminatie

Deze lijst is niet exhaustief. Suggesties voor aanvullingen mag u sturen naar ediv@unia.be

Thema	Centrale vraag	Na te gaan	Tool, contactpersoon
Diversiteitsfoto	Hoe divers is de onderneming op verschillende niveaus?	<ul style="list-style-type: none"> - Cijfers verzamelen, met focus op man/vrouw, leeftijd, arbeidshandicap, migratie-achtergrond - Cijfers uitsplitsen in functie van tijdelijke contracten, uitvoerend personeel, middenkader, hoger management - Kwalitatieve gegevens verzamelen over diversiteit binnen onderneming 	<ul style="list-style-type: none"> - FOD P&O: overzicht methoden om gegevens te verzamelen - Checklist FOD P&O: Analyse van de HR-processen met het oog op de diversiteit - Vragenlijst FOD P&O over strategie, leiderschap en organisatiecultuur
Wervings- en selectieprocedure	Welke garanties zijn er voor een gelijke behandeling?	<ul style="list-style-type: none"> - Wat zijn de gebruikelijke wervings- en/of selectiekanalen? (informeel, VDAB, uitzendarbeid, selectiekantoren, ...) - Wat is de gebruikelijke selectieprocedure? (CV, gestandaardiseerd sollicitatieformulier, gecertificeerde psychotechnische tests, schriftelijke test met sollicitatienummer, praktijkproef met waarnemer, ...) - Welke garanties zijn er voor gelijke selectiekansen bij aanwerving, opleiding, promotie en ontslagbeslissingen? (diverse samenstelling selectiecomité, uniforme en transparante selectiecriteria, interne motiveringsplicht, opleiding en training, monitoring uitval, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Checklist FOD P&O Analyse van de HR-processen met het oog op diversiteit - Talentontwikkelaar: rekruteren voor je organisatie
Meldingsprocedures en klokkenluidersregeling	Op welke manier kan men discriminatie melden? Is er gedacht aan represaillebescherming?	<ul style="list-style-type: none"> - Aan wie wordt discriminatie intern gemeld? (functie, opleiding) - Hoe is de meldingsprocedure gecommuniceerd? (algemene vergadering, arbeidsreglement, intranet, valven, affiches, ...) - Hoe verloopt de behandeling van een discriminatiemelding? (wie onderzoekt, adviseert en beslist / informatie-, advies- en 	<ul style="list-style-type: none"> - Interne procedure discriminatiemelding Vlaamse overheid - Interne procedure bemiddeling bij discriminatie Vlaamse

		<p>bijstandsmogelijkheden)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke beschermingsgaranties zijn er? (benadeelden, getuigen, klokkenluiders, mondelinge meldingen) - Is er voorzien in externe meldingsmogelijkheden of -verplichtingen? (vakbond, Unia/IGVM, inspectie, toezichtsorganen) 	<ul style="list-style-type: none"> - overheid - Meldingsprocedure bij Unia - Meldingsprocedure bij de Vlaamse Sociale Inspectie (arbeidgerelateerde disc) - Meldingsprocedure Vlaamse Genderkamer - Meldingsprocedure Instituut voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen - Klokkenluidersbescherming bij Vlaamse overheid - Klokkenluidersregeling in financiële sector. - Klokkenluidersregeling bij ABN AMRO - Huis voor klokkenluiders (Nederland)
<p>Sensibilisering, vorming en training</p>	<p>Is gelijke behandeling een ondernemingswaarde? Zijn de principes uit de antidiscriminatie wetten gekend?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Is gelijke behandeling één van de kernwaarden van de onderneming? - Hoe communiceert de onderneming intern over het belang van gelijke behandeling? (maakt dit deel uit van een onthaalmodule, introductiegesprek, ...) - Hoe verwerven 'sleutelfiguren' (leidinggevendenden, HR, vertrouwenspersonen, ...) kennis over de antidiscriminatie wetten? - Hoe zet de onderneming gelijke behandeling om in persoonlijke vaardigheden? 	<ul style="list-style-type: none"> - www.ediv.be: e-learningmodules en bibliotheek met concrete cases 'uit het leven gegrepen' - Training en begeleiding door Unia
<p>Contractuele</p>	<p>Over welke actiemiddelen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bevat het arbeidsreglement een non-discriminatieclausule? 	<ul style="list-style-type: none"> - Unia Non-discriminatieclausule

<p>waarborgen</p>	<p>beschikt de onderneming in geval van discriminatie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Heeft deze clause oog voor redelijke aanpassingen in geval van arbeidshandicap? Wederzijds respect in omgangsvormen? Gebruik van e-mails en sociale media in arbeid gerelateerde context? - Is deze clause gelinkt aan de disciplinaire sanctiemogelijkheden uit het arbeidsreglement? - Bevatten de algemene contractvoorwaarden een non-discriminatieclausule (eventueel met ontbindend beding om lopende overeenkomsten te beëindigen)? 	<p><u>in contract met derden:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Non-discriminatieclausule voor overheden: <u>Vlaamse overheid</u> <u>Stad Gent</u> - <u>Non-discriminatieclausule Grafoc</u> - <u>Non-discriminatiecode Vivo</u> - <u>Enkele voorbeelden clausules</u>
<p>Interne richtlijnen</p>	<p>Zijn er instructies aan het personeel over preventie van of reactie op discriminatie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn er concrete instructies aan het personeel om discriminatie te vermijden? - Zijn er concrete instructies aan het personeel over hoe zij moeten reageren op discriminerende verzoeken (van klanten)? 	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Gedragscode sociale media (ziekenhuis)</u> - <u>Brochure Discriminatie en dienstencheques gaan niet samen</u>
<p>Psychosociale risico's</p>	<p>Komt gelijke behandeling aan bod in het welzijnsbeleid van de onderneming?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt discriminatie een onderdeel uit van tevredenheidsenquêtes, interne bevestigingen, exitgesprekken, ...? - Bevatten de verplichte risicoanalyse en het preventieplan psychosociale aspecten op het werk een afzonderlijk luik over gelijke behandeling en wederzijds respect? (antipestbeleid) 	
<p>Loon- en arbeidsvoorwaarden</p>	<p>Is er gelijk loon voor gelijk werk?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zie 1. Diversiteitsfoto: loonmassa van man, vrouw, arbeidshandicap, leeftijd, migratie-achtergrond ...: vergelijken met de andere werknemersgroepen - Cijfers uitsplitsen in functie van tijdelijke contracten, uitvoerend personeel, middenkader, hoger management 	
<p>Controlemechanismen</p>	<p>Hoe detecteert de onderneming discriminatie?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe gaat de onderneming na of werknemers klanten en collega's gelijk behandelen in de dagelijkse praktijk? 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Is gelijke behandeling een onderdeel van interne audit, klantentevredenheidsenquêtes, (online) klachtprocedures, ...? - Maakt de onderneming gebruik van testpersonen of gebeuren er steekproeven (eventueel via externe organisaties)? 	
<p>Acties naar doelgroepen</p>	<p>Heeft de onderneming oog voor de achterstandssituatie van bepaalde doelgroepen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Heeft de onderneming een diversiteitsplan of maakt diversiteit deel uit van andere actieplannen? - Doet de onderneming aan levensfasebewust personeelsbeleid? (cao nr.104) - Welke acties onderneemt de onderneming voor anderstaligen? Is er een taalbeleid (taalscan, leesbare vacatures, ...)? - Is er ruimte voor levensbeschouwelijke diversiteit? Zijn er overlegmethodes voor het bespreekbaar maken van dit soort vragen? (bv. flexibele uurroosters tijdens vasten, facultatieve verlofdagen voor niet-officiële verlofperiodes, kledijvoorschriften, stille ruimte, ...) - Is er oog voor diversiteit bij stages, omkadering bij werkpleklers, ... - Zijn er partnerschappen met doelgroeporganisaties (bv. in het kader van werving, studentenjobs, ...) - Hoe kunnen redelijke aanpassingen in geval van arbeidshandicap aangevraagd worden? (bv. reïntegratieprotocol in geval van langdurige ziekte) 	<ul style="list-style-type: none"> - Een diversiteitsbeleid uitwerken. Methodologische handleiding - Checklist redelijke aanpassingen Vlaamse overheid - Schema redelijke aanpassingen - Brochure Aan het werk met een handicap - Talentontwikkelaar: rekruteren voor je organisatie - Talentontwikkelaar: Begeleiden op de werkvloer (aandacht voor ervaren werknemers en voor (re)integratie van zieke WN of WN met handicap) - Werkpleklers: ondersteuning Vlaanderen - VDAB: Nederlands op de werkvloer - Taalscan - Klare taal rendeert – op het werk